ULKOMINISTERIÖ/TUO-01/Salmimies **1.11. 2019**

EDUSKUNNAN ULKOASIAINVALIOKUNNAN KUULEMINEN 23.10.

<u>UM:n Team Finland-toiminta</u>

Team Finland-verkoston ydintehtävä on Suomessa toimivien yritysten viennin ja kansainvälisen kasvun vauhdittaminen. Vuonna 2012 perustettu verkosto edistää tätä tehtävää tarjoamalla sujuvan palvelupolun kansainvälistyville yrityksille. Verkoston ydintoimijoita ovat UM:n lisäksi Business Finland, Finnvera sekä ELY/TE:t maakunnissa. Toiminnan pääpaino on pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Team Finland -verkostoa ohjataan yhteisten kansallisten tavoitteiden avulla, joita jokainen verkoston organisaatio tavoittelee omassa toiminnassaan.

UM toimii omalla vastuualueellaan Team Finland –verkostossa. UM:n tehtävä on hallitusohjelmasta johdettuihin strategisiin tavoitteisiin, Team Finland –verkoston strategiaan, ministeriön omaan toimintastrategiaan ja tulostavoitteisiin perustuen edistää vientiä, yritysten kansainvälistymistä, Suomeen suuntautuvia investointeja ja maakuvaa. Ulkomaanedustustot ja ministeriö tarjoavat suomalaisille yrityksille näiden kohdemarkkinoilla ja Suomessa yhteyksien luomista, markkinatietoa ja neuvontaa (erityisesti auttaen yrityksiä vientimarkkinoilla kohdatuissa kaupanesteissä) sekä kehitysyhteistyömäärärahoihin perustuvia rahoitusinstrumentteja koskevia palveluja.

Team Finland-verkostolle laadittu uusi strategia julkistetaan marraskuun aikana. Strategia edellyttää TF-verkoston toiminnan tehokkuuden ja tuloksellisuuden parantamista erityisesti saumattomamman palvelukokonaisuuden tarjoamisen kautta. Strategian mukaisesti TEM ja UM vastaavat verkoston ohjauksesta. Strategia vahvistaa UM:ssä vajaan kolmen vuoden ajan tehdyn kehitystyön ja erityisesti UM:n ja Business Finlandin yhteistoimintamallin, joka on UM:n edustustoista ja BF:n vientikeskuksista koostuvan TF-ulkomaanverkoston toiminnan perusta.

UM:n taloudellisten ulkosuhteiden osasto vastaa ministeriön Team Finland –toimintojen koordinaatiosta, yhtenäisestä toimeenpanosta ja kehittämisestä. Team Finland –ulkomaanverkoston toiminnan suunnittelua, toimeenpanoa, seurantaa, tulosraportointia ja resursointia ohjataan UM:n ja Business Finlandin yhteistoimintamalliin perustuen.

Ministeriön ja edustustojen TF-palvelut: UM tarjoaa TF-palveluja (yhteyksien luominen, markkinatiedon tuottaminen ja neuvonta/ongelmien ratkaisu) yhtenäiseen ohjeistukseen ja palveluprosessiin perustuen. Edustustojen päälliköiden johtamat TF-ulkomaantiimit (kattaen myös Business Finlandin vientikeskukset) tarjosivat suomalaisille yrityksille 2018 noin 6000 yhteyksien luomista koskevaa palvelua, noin 500 markkinatietoa koskevaa syötettä (yrityksille avoin Market opportunities -alusta) ja yli 2800 yksilöityä neuvontapalvelua. Edustustojen tarjoamien palvelujen asiakastyytyväisyyden keskiarvo oli 2018 4,3 (skalaalla 1-5).

Toiminnan suunnittelu: Ulkomaantiimit (edustusto ja BF) laativat yhteiset Team Finland-vuosisuunnitelmat. Vuosisuunnitelmiin sisällytetään ulkomaantiimin toiminnan keskeiset painopisteet, tavoitteet, toiminnot sekä resurssien ja työnjaon kuvaukset. Yhteensä 80 TF-vuosisuunnitelmaa laadittiin kuluvalle vuodelle ja nämä käsiteltiin UM:n johdolla yhteisyössä BF:n ja muiden TF-verkoston jäsenten kanssa. Ulkomaantiimit saivat kohdennettua palautetta ml. pyyntöjä tehdä korjauksia suunnitelmiin.

UM:n ja BF:n yhteistoimintamalli: TF-vuosisuunnitelmien toimeenpanoa ja ulkomaantiimien toimintaa johdetaan UM:n ja BF:n yhteistoimintamalliin perustuen. Yhteistoimintamallissa on määritelty UM:n ja BF:n yhteisen Ulkomaantoimintojen johtoryhmän (UTJR), aluetason (UM:n alueosastot ja BF:n regioonat) sekä ulkomaantiimin maajohtajana toimivan edustuston päällikön vastuut ja tehtävät. UTJR vastaa ulkomaanverkoston yhteistyön koordinoinnista ja yhteensovittamisesta, viime kädessä Ulkoministeriö ja Business Finland vastaavat kuitenkin molemmat omasta toiminnastaan.

Team Finland -ulkomaantiimien toiminta perustuu vuosisuunnitelmassa yhteisesti määriteltyihin tavoitteisiin, toimintaan ja työnjakoon. Maajohtajana toimiva edustuston päällikkö johtaa Team Finland -ulkomaantiimin toimintaa ja vastaa toiminnan yhdenmukaisuudesta sekä vuosisuunnittelun toteutuksesta.

UM:n, BF:n, Finnveran ja ELY/TE:iden yhteinen asiakkuudenhallintajärjestelmä (CRM) on otettu organisaatiotasolla käyttöön kuluvan vuoden aikana. Yhteisen CRM:n avulla vaihdetaan reaaliajassa asiakasyrityksiä ja palvelujen toimeenpanoa koskevia tietoja Team Finland –toimijoiden välillä.

UM:n TF-työtä koskevat resurssit: UM:n vuoden 2019 tilinpäätöksen tuloslaskennan perusteella UM:n TF-työhön ja muuhun taloudellisia ulkosuhteita koskevaan toimintaan käytettiin 162 henkilötyövuotta, yhteensä 21,3 miljoonan euron arvosta. UM:n edustustoissa TF-työtä tekevien virkamiesten laskennallinen henkilötyövuosiluku (useimpien virkamiesten työnkuvaan kuuluu muitakin osa-alueita kuin TF-työ) on hallintopalvelujen mukaan noin 118.

Edellä mainitun lisäksi UM:n edustustoissa toimii 7 TF-erityisasiantuntijaa (Buenos Aires, New York, Los Angeles, Ottava, Pariisi, Singapore ja Teheran), kahdeksan OKM:n rahoittamaa TF

Knowledge Experttiä (Buenos Airesin Pekingin, Singaporen, Pretorian, Moskovan, New Delhin, Abu Dhabin ja Washingtonin edustustoissa) ja kolme MMM:n rahoittamaa TF-elintarvikevientiasiantuntijaa (Pekingin, Pretorian ja Soulin edustustot). UM:n rahoituksella toimii myös Maailmanpankki-ryhmään kuuluvaan International Financial Center:iin sekondeerattu kehitysrahoituslaitosten hankintoihin keskittyvä asiantuntija, joka siirtyy 2020 alussa Washingtonin suurlähetystöön, jolloin TF-erityisasiantuntijoiden lukumäärä nousee kahdeksaan. Edustustoissa työskentelevien 19 TF-asiantuntijan (UM:n, OKM:n ja MMM:n rahoittamat) palkkaus- ja muiden kulujen kokkonaisarvio vuodelle 2020 on yhteensä 4,85 miljoonaa euroa. TF-asiantuntijoiden rahoitus on kehyskaudelle 2019-2022.

UM ja BF suunnittelevat yhteisesti TF-ulkomaanverkoston resursointia keskeisimpien tilastojen ja indikaattorien (viennin volyymi ja muutokset, BKT:n koko ja kasvu, liiketoimintaympäristön helppous-indeksi ja kaupan esteet) perusteella.

UM ja BF ovat yhteisesti asettaneet tavoitteen siirtyä yhteisiin toimitiloihin niissä kohdemaissa ja kaupungeissa, jossa se on tarkoituksenmukaista ja käytännössä mahdollista. UM:n edustusto ja BF:n vientikeskus toimivat samassa yhteydessä 17 toimipisteessä.

Team Finland-vierailut: TF-vierailujen suunnittelua, toimeenpanoa ja seurantaa varten luotiin 2017 uusi toimintamalli ja UM:lle annettiin koordinoinnin vetovastuu. TF-vierailujen suunnitelmallisuutta parannettiin kytkemällä sekä kohdemaihin että Suomeen suuntautuvat vierailut osaksi ulkomaantiimien TF-vuosisuunnitelmia. TF-vierailujen uuden toimintamallin ohjeet hyväksyttiin 2018 maaliskuussa.

Vuonna 2018 toteutettiin 54 TF-vierailua eri puolille maailmaa. Näihin osallistui 753 yritystä ja 975 yritysedustajaa asiakastyytyväisyyspalautteen ollessa 4,1 (skaalalla 1-5). UM:n ja BF:n yhdessä suunnittelema TF-vierailujen tuloksellisuuden ja laadun parantamiseen tähtäävä toimintamalli, Suomeen suuntautuvien vierailujen koordinaatiomalli sekä valtioneuvoston jäsenten TF-vierailumanuaali otettiin käyttöön hallituskauden alussa.

TF-verkoston uuden strategian merkitys: Strategia käsittelee TF-verkoston perustehtävää ja tavoitteita. Luonnoksessa määritellään verkoston koostumus, palvelut ja asiakkaat sekä linjataan brändin käyttöä. Lisäksi strategialuonnos määrittelee kehittämistarpeita TF-verkoston kotimaanpäässä ja vahvistaa UM:n ja BF:n kesällä 2017 hyväksytyn yhteistoimintamallin TF-ulkomaanverkoston ohjaamisessa. Strategialuonnoksessa todetaan TF-toiminnan kehittämisen perustasta: *”Team Finland on Työ- ja elinkeinoministeriön sekä Ulkoministeriön ohjaama verkosto”* ja TF-verkoston toiminnasta kohdemaissa: *”Team Finland –ulkomaanverkoston toimintaa ohjaavat Ulkoministeriö ja Business Finland yhteistoimintamalliin perustuen”*.